Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, judecător Nicolae Corcea
Dosarul nr. 21r-648/23
1-23002867-02-21r-09032023

D E C I Z I E
În numele Legii

16 octombrie 2023 mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău
având în componenţa sa:
Preşedintele de şedinţă ***Alexandru Spoială***
Judecătorii ***Denis Băbălău și Silvia Gîrbu***
Cu participarea:
Avocatului *Victor Pavlov*

a judecat în şedinţă publică recursul administrației instituției penitenciare nr. 9 Pruncul declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 02 februarie 2023, prin care a fost admisă cererea avocatului Victor Pavlov, în interesele condamnatului Rotaru Nicolae, privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, în condițiile art. 91 din Codul penal, a condamnatului Rotaru Nicolae.

Termenii de examinare a cauzei:
Prima instanță: 06.01.2023 - 02.02.2023;
Instanța de recurs: 09.03.2023 –16.10.2023.
Procedura de citare legală a fost efectuată.

Verificând legalitatea încheierii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Chişinău,-

C O N S T A T A T :

Soluția și argumentele instanței de fond:

1. *Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 02 februarie 2023*, a fost admisă cererea avocatului Victor Pavlov, în interesele condamnatului Rotaru Nicolae, privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, în condițiile art. 91 din Codul penal, a condamnatului Rotaru Nicolae *****. Condamnatul Rotaru Nicolae *****, născut la *****, a fost eliberat condiţionat de pedeapsa închisorii de 6 (șase) ani 8 luni, stabilită prin sentința

Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 10 aprilie 2017, înainte de termenul rămas neexecutat la data pronunțării prezentei încheieri – 02 februarie 2023, de 1 (unu) an 6 (șase) luni 16 (șaisprezece) zile**.** Condamnatul Rotaru Nicolae *****, născut la *****, a fost obligat ca în perioada liberării condiţionate să nu-și schimbe domiciliul din r-nul Criuleni, sat. Ratuș, fără acordul organului ce va efectua controlul comportamentului său, precum şi să nu comită alte încălcări. S-a explicat condamnatului Rotaru Nicolae *****, născut la ***** că, în cazul nerespectării obligaţiilor impuse prin prezenta încheiere sau comiterii altor infracţiuni, liberarea condiţionată înainte de termen de pedeapsă poate fi anulată în conformitate cu prevederile art. 91 alin. (8) din Codul Penal, cu trimiterea la executarea pedepsei. S-a pus în sarcina Biroului de Probaţiune Criuleni, asigurarea executării prezentei încheieri.

2. *Pentru a se pronunţa prin încheiere, instanţa de fond a reţinut că*, a parvenit spre examinare cererea avocatului Pavlov Victor, cu privire la aplicarea prevederilor art. 91 din Codul Penal, în privința condamnatului Rotaru Nicolae.

3. În motivarea cererii se indică că, condamnatul Rotaru Nicolae, la momentul examinării posibilităţii pentru liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen, a realizat programul individual de executare a pedepsei, nu are sancțiuni disciplinare, a executat mai mult de 2/3 din termenul de pedeapsă stabilit.

Solicitările recurentului:

4. *Împotriva acestei încheieri, recurs a declarat administrația instituției penitenciare nr. 9 Pruncul,* prin care solicită admiterea recursului, casarea integrală a încheierii Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana din 02.02.2023, rejudecarea cauzei şi pronunţarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă cererea condamnatului Rotaru Nicolae privind eliberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen.

5. În motivarea cererii de recurs a indicat că, condamnatul întruneşte cele 4 condiţii stipulate supra, instanţa de judecată a considerat posibilă corectarea condamnatului Rotaru Nicolae fără executarea deplină a pedepsei stabilite de instanţa de fond.

6. Cu această concluzie subiectivă a instanţei de judecată nu este absolut de acord, or, studiind dosarul personal, s-a stabilit că până la examinarea cererii prin care s-a solicitat aplicarea articolului 91 Cod penal, deţinutul Rotaru Nicolae pe parcursul detenţiei nu a fost stimulat şi a fost sancţionat disciplinar 4 ori, dintre care 2 sancţiuni disciplinare active.

7. Prin urmare, accentuiază faptul că conform raportului de evaluare, comportamentul condamnatului Rotaru Nicolae pe parcursul executării pedepsei, a fost aprobat cu calificativul „negativ”, care prin conţinutul normei enunţate în prevederile art.91 Cod penal, prezintă o neîntrunire a condiţiiolor liberării condiţionare de pedeapsă înainte de termen.

8. Conform extrasului din Programul individual cu privire la planificarea executării pedepsei, condamnatul Rotam Nicolae a realizat Programul individual de executare a pedepsei.

9. Activităţile enumerate supra, de fapt au servit drept temei ca în cadrul comisiei penitenciare condamnatul Rotaru Nicolae, prin vot unanim de către membrii comisiei penitenciare să fie refuzat la prezentarea materialelor în instanţa de judecată referitor la posibilitatea aplicării prevederilor art.91 Cod penal.

10. Instanţa de fond însă nu a studiat pe deplin toate datele referitoare la personalitatea condamnatului Rotam Nicolae, pe cale de consecinţă examinând dosarul unilateral şi neobiectiv ignorând neîntemeiat concluziile comisiei penitenciare care în virtutea atribuţiilor sale efectuează diferite activităţi în scopul eficientizării procesului de educare şi resocializare a condamnaţilor.

Argumentele părților:

11. În şedinţa de judecată a instanţei de recurs, avocatul Victor Pavlov, în interesele condamnatului Rotaru Nicolae, a solicitat respingerea recursului declarat și menținerea încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 02 februarie 2023, fără modificări.

12. Condamnatul Rotaru Nicolae în ședința instanței de recurs nu s-a prezentat, din motive necunoscute instanței, fiind citat legal.

13. Reprezentantul instituției penitenciare nr. 9 Pruncul, în ședința instanței de recurs nu s-a prezentat, din motive necunoscute instanței, procedura citării legale fiind executată.

Aprecierea instanței de recurs:

14. Examinând materialele prezentate, în raport cu motivele recursului declarat, ținând cont de opinia participanților la proces, Colegiul penal consideră necesar de a admite cererea de recurs a administrației instituției penitenciare nr. 9 Pruncul, cu casarea încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 02 februarie 2023 și remiterea cauzei penale la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată, din următoarele considerente:

15. În conformitate cu prevederile art. 473^1 alin. (1), (2) Cod de Procedură Penală RM, împotriva actelor organului care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate (închisoare, detenţiune pe viaţă), condamnatul, precum şi alte persoane ale căror drepturi şi interese legitime au fost încălcate de aceste organe pot declara plângere judecătorului de instrucţie din instanţa în a cărei rază teritorială se află organul respectiv. Soluţionarea plângerii împotriva actelor organului care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate are loc conform prevederilor art. 471 Cod de Procedură Penală. Încheierea privind soluţionarea plângerii poate fi atacată în conformitate cu prevederile art. 472 Cod de Procedură Penală.

16. În conformitate cu prevederile 469 alin. (1) pct. 1) CPP, la executarea

pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, şi anume: 1) liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen (art.91 din Codul penal).

17. Potrivit prevederilor art. 470 alin. (1) CPP chestiunile privind executarea hotărârilor prevăzute la art. 469 alin.(1) pct.1)-4), 6)–16), 17[1]) şi 18) se soluţionează de către instanţa de judecată din raza de activitate a organului sau a instituţiei care execută pedeapsa.

18. Potrivit prevederilor art. 471 alin. (1) – (3) CPP chestiunile specificate la art. 469 alin.(1) pct. 5), 11) şi 14) se soluţionează de către judecătorii instanţei de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art. 469 alin.(1) se soluţionează de către judecătorul de instrucţie la demersul instituţiei care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituţiei care pune în executare pedeapsa. Soluţionarea de către instanţa de judecată a chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1) şi 2) se efectuează în condiţiile prevăzute la art.266 şi 267 din Codul de executare şi numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite. În cazul soluţionării chestiunilor prevăzute la art. 469 alin. (1) pct.1), 2), 4), 7)–9), *instituţia care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului*, iar în cazul soluţionării chestiunii prevăzute la art.469 alin.(1) pct.3), şi raportul medical respectiv. În şedinţa de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluţionarea chestiunii solicitate. *Temei pentru examinarea chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4)–7), 11), 12), 14)-16) şi 18) poate servi şi cererea condamnatului.* Referitor la chestiunile prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1) şi 2), condamnatul înaintează cererea în instanţa de judecată doar dacă a fost refuzat în condiţiile art.266 alin.(3) din Codul de executare. Pentru aplicarea temeiului prevăzut la art.469 alin.(1) pct.14) poate declara demers şi procurorul. Chestiunea specificată la art.469 alin.(1) pct.14) se va soluţiona cu solicitarea dosarului (sau, după caz, a dosarelor) penal în a cărui bază persoana a fost condamnată. La soluţionarea chestiunilor prevăzute în art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4)-9), 11), 14)-17), *participarea condamnatului în şedinţa de judecată este obligatorie*, cu excepţia cazurilor în care acesta, fiind legal citat, nu s-a prezentat în instanţă. Condamnatul prezent la şedinţă are dreptul să ia cunoştinţă de materialele prezentate instanţei, să participe la examinarea lor, să înainteze cereri, inclusiv de recuzare, să dea explicaţii, să prezinte probe.

19. Potrivit art. 266 alin. alin. (1) şi (3) din Codul de executare, în cazul în care condamnatul întruneşte condiţiile prevăzute în art. 91 şi 92 CP, administraţia locului de deţinere sau comandamentul militar, după caz, adoptă, în termen de o lună, o hotărâre privind propunerea pentru liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o

pedeapsă mai blândă, sau privind refuzul în acest sens. În cazul în care administraţia locului de deţinere sau comandamentul militar, după caz, refuză să propună liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen sau înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, condamnatul poate înainta un demers pentru liberare sau înlocuire nemijlocit în instanţa de judecată.

20. Conform art. 267 alin. (1) și (2) din Codul de executare, *la demersul pentru liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen* sau pentru înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă *se anexează dosarul personal al condamnatului, dovezile motivelor de fapt invocate şi, după caz, calculul zilelor conform compensării privilegiate a zilelor de muncă*. Demersul se judecă în condiţiile CPP. În cazul în care instanţa de judecată respinge demersul pentru liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, depunerea repetată a demersului poate avea loc după înlăturarea motivelor de fapt şi/sau de drept invocate de instanţă la respingerea demersului, dar nu mai devreme de 6 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii. În cazul refuzului liberării condiţionate a condamnatului la detenţiune pe viaţă, adresarea repetată a demersului poate avea loc nu mai devreme decât peste 3 ani de la data adoptării hotărârii de refuz a instanţei.

21. Astfel, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptate împotriva sa.

22. Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod procedură penală, judecând recursul, instanţa admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare.

23. Conform prevederilor art. 441 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile judecătoreşti pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanţele de fond în cazurile în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluţia.

24. Din materialele cauzei rezultă că judecătorul a examinat cauza superficial, fără a cerceta minuţios sub toate aspectele circumstanţele cazului în raport cu probele cauzei date astfel, pripit trăgând concluzia de a admite demersul avocatului Victor Pavlov, în interesele condamnatului Rotaru Nicolae cu privire la liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, în condiţiile art. 91 din Codul penal.

25. Potrivit materialelor cauzei se reține că, Rotaru Nicolae ispăşeşte pedeapsa în baza sentinţei Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 10 aprilie

2017, Rotaru Nicolae, a fost recunoscut vinovat în baza art. 217^1 alin. (4) lit. d) din Codul Penal, conform art. 85 din Codul Penal, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 ani 8 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

26. Prin încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana din 12 septembrie 2019, în condiţiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de Procedură Penală, condamnatului Rotaru Nicolae, s-a redus termenul de pedeapsă cu 180 zile.

27. Condamnatului Rotaru Nicolae, s-a adresat la comisia penitenciarului nr. 9-Pruncul, cu o cerere privind posibilitatea aplicării în privinţa sa, a prevederilor art. 91 din Codul Penal, însă potrivit extrasului din procesul-verbal nr. 28 al ședinței Comisiei Penitenciarului nr. 9 – Pruncul din 28 decembrie 2022, i-a fost refuzat în satifacerea cererii.

28. Colegiul Penal constată că, legislaţia în vigoare prevede posibilitatea liberării condiționate a condamnatului de orice pedeapsă înainte de termen. O astfel de posibilitate se admite cu anumite condiţii cât și în baza faptului că persoana respectivă, prin purtare exemplară şi atitudine cinstită într-un anumit termen de executare a pedepsei numite, denotă corectarea sa.

29. Subsecvent, liberarea condiţionată înainte de termen *poate fi aplicată dacă instanţa de judecată va considera posibilă corectarea condamnatului fără* executarea deplină a pedepsei. O atare concluzie urmează a fi trasă în baza studierii depline şi obiective a datelor referitoare la persoana condamnatului, la comportamentul lui pe tot parcursul perioadei de executare a pedepsei cu închisoare, inclusiv dacă s-a aflat şi în alte penitenciare, la respectarea regimului de executare, participarea la muncile remunerate sau neremunerate de îngrijire sau amenajare a penitenciarului şi a teritoriului, de îmbunătățire a condiţiilor de trai şi medico-sanitare de detenţie, la relaţiile cu alţi condamnaţi, cu familia, participarea la măsurile cultural-educative, la prezenţa sancţiunilor disciplinare valabile la momentul soluţionării demersului ş.a. circumstanţe care denotă corijarea acestuia.

30. Colegiul penal consideră că instanța de fond neîntemeiat nu a luat în considerație că, Comisia Penitenciarului nr. 9 Pruncul a refuzat de a înainta demers în instanța de judecată cu privire la aplicarea prevederilor art. 91 Cod penal, reținând în acest sens comportamentul negativ al condamnatului Rotaru Nicolae, cât și faptul că dispune de 2 sancțiuni disciplinare active, fapt prin care a fost eliberat prematur de la executarea pedepsei penale.

31. Mai mult ca atât, în susținerea poziției de refuz în înaintarea demersului cu privire la posibilitatea aplicării prevederilor art. 91 Cod penal condamnatului Rotaru Nicolae, Comisia penitenciarului a reținut că condamnatul a avut 4 sancțiuni disciplinare, dintre care 2 sunt active și nici o stimulare, astfel fiind caracterizat negativ însă, contrar acestor circumstanțe instanța a admis demersul și a aplicat prevederile art. 91 Cod penal în privința condamnatului Rotaru Nicolae.

32. Procedând în asemenea mod, instanța de fond nu a acordat deplină eficiență prevederilor articolelor 469 alin. (1), pct. 2) și 471 alin. (2) și (8) Cod de procedură penală, astfel încât se constată erori judiciare ce se exprimă prin modul și gradul de cercetare, percepție și analiză a materialului cauzei raportat la conținutul normativ pe care se bazează demersul, adică există o discordanță între cercetarea materialului cauzei, pe de o parte și interpretarea judiciară și aplicarea prevederilor articolului 91 Cod penal, pe de altă parte.

33. În atare situație, potrivit legii, se impune corectarea erorilor judiciare constatate prin administrarea suplimentară a materialului cauzei și aplicarea corectă a legii, activitate ce este de competența instanței de fond.

34. Colegiul penal reiterează prevederile art. 7 Cod de procedură penală, care statuează expres că, procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internaţional, cu tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituţiei Republicii Moldova şi ale prezentului cod.

35. În orice societate democratică, protecţia persoanei este una din atribuţiile de bază ale statului.

36. Conform art. 20 a Constituţiei Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacție efectiva din partea instanţelor judecătorești atunci când drepturile, libertățile și interesele acesteia au fost violate.

37. Raportând materialele cauzei la prevederile legale enunțate mai sus, instanța de recurs constată că, ultimele nu au fost respectate întocmai de către instanță ceea ce a dus la emiterea unei încheieri eronate.

38. Or, neexpunerea asupra unei cerinţe, se egalează cu faptul că nu au fost auzite părţile. Conform practicii CEDO, în cauza Fomin c. Moldovei, Cererea nr. 36755/06, Curtea a statuat că: „Rolul unei Decizii motivate este să demonstreze părţilor că ele au fost auzite. Mai mult, o Decizie motivată oferă părţilor posibilitatea de a o contesta precum şi posibilitatea ca Decizia să fie revizuită de către o Instanţă de Recurs". Doar prin adoptarea unei decizii motivate, poate avea loc un control public al administrației Justiţiei (c.f. Hirvisaariv. Finland, nr. 49684/99, parag. 30, 27.09.2001).

39. Mai mult, motivarea hotărârilor este o garanţie pentru părţi că, cererile lor au fost analizate cu atenţie şi oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care instanța o face în legătură cu motivele de fapt şi de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluţii trebuie să fie clară şi simplă, precisă, concisă şi fermă, într-un cuvânt să aibă putere de convingere. La fel de exactă trebuie să fie motivarea şi în ce priveşte cererile pe care le-a respins. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

40. Elucidarea tuturor împrejurărilor menţionate are o mare importanţă la examinarea corectă a cauzei, ceea ce instanţa care a examinat fondul nu a efectuat,

prin ce au fost încălcate normele dreptului procedural şi dreptul la un proces echitabil, care neapărat serveşte drept temei pentru anularea încheierii atacate şi remiterea cauzei la o nouă reexaminare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

41. Din perspectiva soluționării fondului cauzei, în vederea respectării drepturilor persoanelor participante la un proces echitabil și, respectiv, la un recurs efectiv, se consideră necesară soluția privind admiterea recursului, în sensul considerentelor expuse.

42. Rejudecarea cauzei și limitele acesteia se va desfășura conform procedurii prevăzute la articolul 451 Cod de procedură penală.

43. În această ordine de idei, instanța de rejudecare va audia condamnatul, va cerceta probele și actele procedurale propuse în susținerea poziției procesuale, va solicita dosarul penal, dosarul personal și raportul instituției penitenciare, astfel încât va interpreta și va aplica legea corect și în modul cuvenit; concomitent urmează să i-a în dezbatere și motivele invocate în cererea de recurs, în limita competenței.

44. În conformitate cu art. art. 437 alin. (1) , pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 2) lit. d) CPP, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, -

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de administrației instituției penitenciare nr. 9 Pruncul și se casează integral încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 02 februarie 2023 cu remiterea cauzei la o nouă rejudecare în aceiași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei Alexandru Spoială

Judecătorii Denis Băbălău

Silvia Gîrbu